

На данашњи дан 1876. умро је српски историчар Јанко Шафарик, оснивач Београдског музеја, професор Лицеја у Београду, потпредседник Друштва српске словесности и председник Српског ученог друштва. Пореклом је био из познате словачке интелектуалне породице. Основно поље његовог интересовања била је историографија. Бавио се и археологијом и нумизматиком, посебно сакупљањем старог српског новца. Дела: "Описаније свију досад познатих српских новаца", "О приложеним грбовима српских земаља и владатеља", "Србски споменици млетачког архива", "Хрисовуља цара Стефана Душана", "Житије Стефана Уроша III", "Живот деспота Стефана Лазаревића".

Данас је недеља, 17. јул, 2021.

64 - Рим је у пожару, који је према легенди подметнуо цар Нерон, што историјски извори не потврђују, изгорео готово до темеља. Нерон је за пожар оптужио хришћане и подвргао их је суровим репресалијама.

1374 - Умро је италијански писац Франческо Петрарка, најзначајнији претходник ренесансе. У француском граду Авињон, где је дуго живео, срео је лепу Лауру којој је посветио зборник од 366 сонета, канцона и мадригала, познат као "Канцонијер". У том интимном дневнику песнички је обликовао своја најтананија осећања. Снажно је утицао на италијанску и светску књижевност, укључујући дубровачке поете 15. и 16. века. Бавио се и историјом и филозофијом и из тог опуса се истиче еп "Африка" у којем је описао Други пунски рат.

1536 - Одлуком Парламента у Енглеској је поништена власт папе.

1610 - Умро је италијански сликар Микеланђело Меризи да Каравађо, који је одлучно прекинуо с идеалистичким схватањем сликарства и оријентисао се ка натурализму. Служио се контрастима јарког светла и дубоких сенки. Знатно је утицао на француско и холандско сликарство 17. века.

1635 - Рођен је енглески физичар Роберт Хук, секретар Краљевског друштва у Лондону. Усавршио је барометар, телескоп и микроскоп и први открио ћелијску структуру биљака. Доказао је окретање Земље и гравитацију небеских тела и аутор је закона о истезању еластичних тела ("Хукоов закон").

1721 - Умро је француски сликар Жан Антоан Вато, типичан представник рококоа, чије је сликарство одмереног колорита и осетљивог цртежа углавном било посвећено темама из живота аристократије.

1811 - Рођен је енглески писац Вилијам Мејкпис Текери, оштар критичар друштвених односа у тадашњој Енглеској. Његова дела су најчешће обликована као биографије понекад и породичне историје. Дела: романи "Вашар таштине", "Хенри Езмонд", "Историја Пендениса", "Њукамови", "Вирџинијанци", сатира "Књига о снобовима",

књижевне критике "Енглески хумористи XVIII века", историјско дело "Четири Џорџа".

1817 - Умрла је енглеска књижевница Џејн Остин, која је у романима реалистички сликала свакодневни живот провинцијске Енглеске. Заплети њених романа проткани су хумором и благом иронијом. Дијалог је необично вешто вођен. Дела: романи "Разум и осећајност", "Гордост и предрасуда", "Менсфилд парк", "Ема", "Нортагентска опатија", "Наговарање".

1868 - Постављен је камен темељац зграде Народног позоришта у Београду, чему је пресудно допринело гостовање у престоници Србије глумца из Новог Сада 1867. Одушевљен представом "Госпође и хусари", кнез Србије Михаило Обреновић је обећао да ће о свом трошку подићи зграду и основати стално позориште. Камен темељац поставио је краљ Милан Обреновић (тада кнез). Народно позориште је свечано отворено у октобру 1869. пригодним комадом "Посмртна слава кнеза Михаила". Први управник српског националног театра био је Јован Ћорђевић, професор, књижевник, новинар, васпитач потоњег краља Александра Обреновића. Ћорђевић је и аутор текста српске химне - "Боже правде". Претпоставља се да је аутор пројекта био архитекта Александар Бугарски. Здање Народног позоришта било је тада, осим Капетан Мишиног здања, најраскошнија грађевина у Београду.

1870 - Ватикански концил прогласио је догму "О папској непогрешивости". Упркос раширеној представи, догма се не односи на његову личну непогрешивост, већ само на област његових тумачења верских питања.

1872 - Умро је мексички државник Бенито Пабло Хуарес, назван "Вашингтон Мексика", који је као председник од 1858. до 1865. и од 1867. до 1872. одвојио цркву од државе и спровео низ мера значајних за социјални и економски развитак земље. Од 1858. у трогодишњем грађанском рату предводио је борбу против реакционарних кругова који су оборили закониту владу, а у време француске интервенције од 1861. до 1867. борбу за независност земље, окончану поразом интервенциониста и стрељањем њиховог експонента цара Максимилијана Хабзбуршког.

1877 - Рођен је српски византолог Драгутин Анастасијевић, класични филолог и историчар. Ученик Карла Крумбахера, класичар, палеограф, медијевист, Анастасијевић је оснивач београдске византолошке школе. Био је професор Универзитета у Београду и члан Српске академије наука. Проучавао је византијску културу и књижевност и

српско-византијске односе.

1883 - Рођен је руски револуционар јеврејског порекла Лав Борисович Розенфелд (Камењев), један од првака Совјетске Русије после Октобарске револуције 1917. Од 1918. до 1926. био је председник Московског совјета, потом заменик председника Совјета народних комесара (влада) и један од вођа "нове опозиције". У стаљинистичким "чисткама" ухапшен је 1935. и на монтираном процесу осуђен на пет година робије, а на новом процесу 1936. на смрт под оптужбом да је, као "непријатељ народа", ковао заверу. Постхумно је рехабилитован.

1887 - Рођен је вођа норвешких нациста Видкун Квислинг, председник окупационе владе Норвешке у Другом светском рату од 1942. до 1945. Његово име је постало синоним за издајство. Основао је 1933. нацистичку странку и током агресије нацистичке Немачке на Норвешку у априлу и мају 1940. активно је помагао окупаторе. Осуђен је на смрт и стрељан у октобру 1945.

1909 - Рођен је руски политичар Андреј Андрејевич Громико, 28 година совјетски министар иностраних послова. У Другом светском рату био је совјетски амбасадор у САД, затим у Уједињеним нацијама, где је био познат као "мистер њет". Совјетску дипломатију предводио је од 1957. до 1985. На чланство у Политбироу владајуће Комунистичке партије поднео је оставку 30. септембра 1988. а сутрадан и на положај председника Президијума Врховног совјета Совјетског Савеза на којем се налазио од 1985.

1918 - Лењинови бољшевици су стрељали последњег руског цара Николаја ИИ Романова и његову породицу – царицу Александру, царевића Алексеја и велике кнегиње Олгу, Татјану. Марију и Анастасију.

Дан мученичке кончине царске породице Романових уједно је и дан њиховог прослављања у Православној цркви. У граду Јекатеринбургу где су Романови страдали традиционално се одржава Велики крсни ход од цркве подигнуте на месту њиховог погубљења до Гањине јаме где су посмртни остаци Романових спаљени.

1918 - Рођен је јужноафрички правник и државник Нелсон Ролихлахија Мандела,

председник Јужне Африке и вођа Афричког националног конгреса и борбе против апартејда. Јужноафрички режим га је 1962. осудио на пет година, а 1964. на доживотну робију. Из затвора је, после огромног притиска светског јавног мњења као и јавности Јужне Африке, пуштен 1990. а шеф државе постао је 1994.

1921 - Рођен је први амерички астронаут Џон Глен, који је у космичком броду "Меркјури-Атлас 6" 20. фебруара 1962. три пута облетео око Земље.

1925 - Објављена је књига Адолфа Хитлера "Мајн Кампф" (И део), у којој је изложена "теорија" о супериорности аријевске расе, што по његовом тумачењу значи Германа. Књига садржи аутобиографске моменте али у основи је разрада Хитлеровог политичког концепта. Ова расистичка конструкција добијаће временом све оштрије облике, све до реализације "Коначног решења" током Другог светског рата.

1933 - Рођен је руски писац Јевгениј Александрович Јевтушенко, предводник песничке генерације у постстаљинистичкој ери. У почетку је на традицијама Баљмонта, Мајаковског и Јесењина, писао ангажовану поезију. Касније се окренуо чистијој лирици. Дела: збирке песама и поема "Друм Ентузијаста", "Лук и лира", "Јабука", "Нежност", "Моторни чамац за везу", "Хидроцентрала у Братску", "Падају бели снегови", "Песник је у Русији више него песник", "Очињи слух", роман "Јагодњак", приче "Четврта Мешчанска", "Кокошији бог", "Ардабиола".

1938 - Рођен је српски сликар, академик Радомир Рељић. Гимназију је учио у Зрењанину, а дипломирао је на Академији лепих уметности у Београду 1961. у класи професора Зорана Петровића. Био је редови професор на катедри за сликарство и цртање ФЛУ. Добитник је више признања: награда "Политике" 1965. затим на изложби у Словењ Градецу, прве награде на 3. тријеналу југословенске уметности 1967. треће награде на изложби у Лајбницу исте године. Велику плакету Универзитета уметности добио је 1988. а награду 18. Меморијала Надежде Петровић 1994.

1942 - САД су објавиле рат Бугарској, Мађарској и Румунији, сателитима Немачке.

1946 - Брозови комунисти су стрељали српског генерала Драгољуба Дражу Михаиловића, команданта Југословенске војске у Отаџбини.

1951 - Амерички боксер афричког порекла Џерси Џо Волкот је у 37. години освојио титулу светског првака у тешкој категорији, поставши најстарији боксер којем је то успело.

1971 - Шест емирата у Персијском заливу - Абу Даби, Дубаи, Шарџа, Аџман, Ум ел Кајвајн и Фуџајра - склопило је споразум о оснивању заједнице: Уједињених Арапских Емирата. Споразум је ступио на снагу у децембру 1971, а у фебруару 1972. заједници се прикључио и Рас ел Кајма.

1972 - Египат је затражио да Совјетски Савез повуче свих 20.000 војних саветника, оптуживши Москву да није послала обећано оружје, што је означило почетак заоштравања односа двеју земаља и приближавања Каира Вашингтону.

1991 - Председништво СФРЈ донело је већином гласова одлуку о премештању јединица ЈНА са територије Словеније у друге републике.

1992 - Ратни бродови НАТО и Западноевропске уније упловили су у Јадран ради контроле санкција УН против СР Југославије, у првој таквој операцији у Европи од Другог светског рата.

1994 - У експлозији у центру јеврејске заједнице у Буенос Ајресу, коју су подметнули исламски терористи, погинуло је 96 особа.

2003 - Британска полиција је објавила да је пронашла посмртне остатке др Дејвида Келија, једног од кључних сведока манипулација о наводном оружју за масовно уништење у Ираку. Наведено је да је извршио самоубиство.

2006 - Најмање 208 лица је погинуло, а шест се воде као нестали у тропској олуји Билис која је погодила југ Кине.

2007 - Најмање 200 особа изгубило је живот у авионској несрећи у Бразилу. Авион типа Ербас А320, бразилске компаније "ТАМ", са 176 путника и чланова посаде, запалио се приликом слетања на аеродром Конгоњас у Сао Паолу. Авион је по слетању продужио кретање, напустио писту, пробио зид око аеродрома и прешавши преко трасе аутопута ударио у бензинску пумпу и оближњи карго терминал. Осим путника у авиону, живот је изгубио и већи број особа на земљи.

2019 - У подметнутом пожару у згради студија за анимацију "Кјото енимејшн", Јапан, погинуло је 36 особа а 34 су повређене. Пожар је подметнула ментално болесна особа.

(РТВ)